ЩЕ ТІЛЬКИ 31 ДЕНЬ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3749
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го ТРАВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 27, 1964 No. 100. VOL. LXXI.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ДОРУЧИВ ВІРДЖІНІЇ ВІДКРИТИ ПУБЛІЧНІ ШКОЛИ

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 25-го травня вирішив, що повіт князя Едварда в стейті Вірджінія не згідно із законом закрив публічні школи в 1959-му році, не хотячи до них допустити негритянських дітей. Всі 9 суддів Найвищого Суду погодилися в тому, що Конституція не дозволяє на те, щоб публічні школи в одному повіті були закриті, а в інших повітах того самого стейту відкриті, тому з початком найближчого шкільного року треба урухомити школи в повіті князя Едварда. 17-го травня цього року минуло 10 років від того часу, коли Найвищий Суд вирішив був, що сеґреґація в школах є незгідна з Конституцією, і тому треба її зліквідувати. Коли надійшов час на те, що публічні школи в повіті князя Едварда мали бути спільні для білих і кольорових учнів, тоді білі вирішили закрити всі публічні школи, а для своїх дітей відкрити приватні школи, які були субсідіовані публічними фондами. Так тривало 5 років, тепер цей стан треба змінити, і від осени цього року в публічних школах навчатимуться негритянські діти. Не є відомо, чи біле населення пішле своїх дітей до цих шкіл, можливо, що воно буде їх навчати в приватних школах. Суддя Гюґо Л. Блек відчитав опінію суду в цій справі і одночасно заявив, що треба в південних стейтах приспішити об'єднання шкіл, бо вже давно минув той час, який був призначений Найвищим Судом в 1955-му році, щоб об'єднування шкіл відбувалося в „поміркованому темпі". Справу шкіл в повіті князя Едварда відослали до Окружного Суду з резолюцією щоб її, якнайшвидше з успіхом розв'язати. Одночасно підкреслено, що адміністраційна влада не сміє давати фондів на втримування „приватних" шкіл, як довго не є відкриті публічні школи. Біле населення сподівається, що після відкриття публічних шкіл для негритянських дітей, білі діти зможуть і надалі навчатися в приватних школах, дістаючи допомогу на оплату за навчання з публічних фондів. Ця справа ще не є вирішена, коли б білі батьки знали, що їхні діти зможуть навчатися в приватних школах, то вони радо помирилися б із рішенням Найвищого Суду.

СПОРТОВИЙ ЗДВИГ ЛІҐИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА СОЮЗІВЦІ ПРОЙШОВ З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Група почесних гостей на „бенкеті переможців" спортового здвигу Ліґи Української Молоді, який відбувся в кінці минулого тижня на „Союзівці". Стоять зліва: Зенон Снилик — редактор „Українського Тижневика", Мирон Куропась — головний радний УНСоюзу, Йосип Лисогір — головний предсідник УНСоюзу, Ярослав Пронько — англомовний редактор „Народної Волі", Едвард Попель — головний касир УРСоюзу, Василь Гуссар — головний радний УНСоюзу, Михайло Скрабут — головний контролер УРСоюзу і Андрій Джула — головний радний УНСоюзу.

Союзівка, Кергонксон (В.С.) — В днях 22, 23 і 24 травня, при вщерть виповненій гостями і змагунами вакаційній оселі УНСоюзу, відбулися змагання Спортового Здвигу Ліґи Української Молоді Північної Америки. Переможні дружини та індивідуальні першуни-учасники одержали на „бенкеті переможців" чаші і трофеї Українського Народного Союзу з рук його головного предсідника Йосипа Лисогора.

В кошівкових змаганнях, якими проводив Євген Клим, взяло участь десять дружин. В групі чоловіків вийшла переможцем дружина Торонта, яка у фінальній грі перемогла 44:31 п'ятку з Ембридж, Па. Серед кошівкарів юнаків вибилася на перше місце молодша дружина з Ембридж, Па., яка перемогла Рочестер 60:28, а опісля виграла фінал вислідом 39:25 з дружиною з Трой, Н.Й.

Закінчення на стор. 3-ій

Даґлес Кейтер став дорадником Президента і має „думати про післязавтра"

Вашинґтон. — Минулого тижня почав працювати в Білому Домі новий дорадник президента Джансона — Даґлес Кейтер. Він має плянувати на довшу мету внутрішню й закордонну політику Президента, або, як сам він сказав, має „думати про післязавтра". Кейтер працював як журналіст в журналі „Ди Ріпортер", де був редактором внутрішньо-політичних справ. Вже 10 років знав теперішнього президента Джансона, якого подивляв. Пресовий секретар Білого Дому Джордж Ріді заявив при номінації Кейтера, що він „буде трохи працювати в ділянці закордонної політики". Його урядовий титул є такий — „Окремий дорадник Президента", і тому він може давати поради Президентові в різних справах. Кейтер пізнав Джансона в 1954-му році, коли він став провідником демократичної більшости в Сенаті. Він подивляв від того часу його працю, а тепер працюватиме для нього як окремий дорадник. Дехто гадає, що він буде для президента Джансона таким інтелектуалом, яким для покійного Кеннеді був Артур М. Шлезінґер. Кейтер має 40 років, він є автором 3-ох книжок і був вже професором у Веслейнськім університеті в Мідделтавні, Коннектикат.

У Вінніпеґу відбувся здвиг українців-ветеранів

Вінніпеґ, Канада. — З ініціятиви Союзу Українських Канадійських Ветеранів тут відбувся 16-20 травня перший здвиг ветеранів-українців в історії Канади. Понад 500 учасників у колонах маршували вулицями міста до пам'ятника Поляглим Воїнам, а потім до пам'ятника Тарасові Шевченкові, де були складені вінки. Після церемоній біля пам'ятника Шевченкові ветерани від'їхали до 141 Відділу свого Союзу. Там відбулося урочисте посвячення прапора Жіночого Відділу СУКВ і вінка, що його відвезе ветеран української і канадійської армій Іван Якимів до Нормандії, щоб там покласти біля пам'ятника поляглим канадійським воякам. Вкінці відбулася ділова конференція Союзу Українських Канадійських Ветеранів.

АРАБИ СТРИВОЖЕНІ ВІЗИТОЮ ПРЕМ'ЄРА ІЗРАЇЛЮ У ВАШИНҐТОНІ

Вашинґтон. — Амбасадори 13-ох арабських держав зголосились в минулий понеділок 25 травня ц. р. до державного секретаря Діна Раска і висловили йому своє стурбування з приводу приїзду до Вашинґтону в найближчому тижні ізраїльського прем'єра Леві Ешколя. Вони не сказали нічого, що подобало б на якусь „пересторогу" на адресу З'єднаних Держав, але висловили острах, що ізраїльський прем'єр буде намагатися знищити американсько - арабські взаємини, щоб дістати вільну руку для ізраїльської аґресії на Середньому Сході". Крім цього, арабські представники висловили острах, щоб розмови ізраїльського прем'єра з президентом Джансоном і іншими членами американського Уряду не довели до отримання згоди від Америки на доставу Ізраїлеві наймодернішої зброї. Державний секретар Раск відповів арабським дипломатам, що Америка свідома середньосхідньої проблематики і матиме на увазі застереження арабського світу та у своїй політиці на Середньому Сході матиме передусім на увазі збереження там миру і спокою. З арабського боку приявними на тій авдієнції у Раска були амбасадори Об'єднаної Арабської Республіки, Судану, Лібії, Тунісії, Альжиру, Марокко, Іраку, Йорданії, Лівану і Кувайту та шарже д'аффер Ємену, Савді Арабії і Сирії. Ініціятором того колективного виступу арабських держав був амбасадор Об'єднаної Арабської Республіки Мостафа Камель, який був речником всіх інших арабських дипломатів. Авдієнція тривала 22 хвилини. Головною причиною стривоження арабів був факт, що це вперше прем'єр Ізраїлю прибуває до ЗДА офіційно, запрошений президентом ЗДА. Хоча в 1961 році приїздив до Вашинґтону тодішній ізраїльський прем'єр Давід Бен Гуріон і був прийнятий президентом Кеннеді, проте ця візита офіційно називалась „приватною". Президент Джансон запросив був Леві Ешколя в січні цього року через директора Корпусу Миру Сарджента Шрайвера, коли той їздив на Середній Схід під час тамошніх відвідин Папи Павла VI. Шрайвер одночасно запросив був йорданського короля Гуссейна. Леві Ешколь приїде до Вашинґтону в найближчий вівторок на дводенні наради з президентом Джансоном і іншими членами Уряду.

Айзенгавер про республіканського кандидата на президента

Ню Йорк. — Колишній президент Д. Д. Айзенгавер надрукував статтю в щоденнику „Ню Йорк Геральд Трібюн", в якій в загальному накреслив сильветку того політика, що мав би бути цього року республіканським кандидатом на президента. Він нікого не назвав по імені, тільки говорив загально про прикмети республіканського кандидата, але із заяви колишнього президента виходить, що сенатор з Арізони Беррі Ґолдвотер не відповідає тим вимогам, які ставить до республіканського кандидата Айзенгавер. Айзенгавер є за те, щоб не поменшувати федеральної влади; щоб здійснювати рівні права для всіх громадян. Він каже, що впродовж 8-ох років республіканської влади у Вашинґтоні зроблено *більше для охорони* громадянських прав, як під час попередсіх 100 років. Конґрес прийняв в 1957 і 1960-му роках перші закони про охорону громадянських прав від доби відбудови, це значить від часів Громадянської Війни. Айзенгавер хотів би, щоб республіканці дивилися на те, що обороняють їхні претенденти, а не на те, проти чого вони виступають. Айзенгавер є проти скрайнє правої групи, яку обороняє сенатор Ґолдвотер. Колишній президент є за „поміркований республіканізм" або так званий „Айзенгаверів республіканізм".

Українці з Арґентини приїдуть до Вашинґтону на відкриття пам'ятника Шевченкові

Буенос Айрес. — Українська Центральна Репрезентація в Арґентині видала звернення до нашого громадянства у тій країні, закликаючи взяти якнайбільшу участь у Шевченківських Днях у Вашинґтоні, 26-28 червня. Хто не зможе оплатити коштів поїздки відразу, УЦР уможливлює таким громадянам сплачувати повну суму місячними ратами. Учасники матимуть також нагоду відвідати Світову Виставку в Ню Йорку. Всі зацікавлені мають якнайскорше зголоситися по інформації та для полагодження формальностей до Української Кооперативи „Відродження", вул. Маса 150 і Адміністрації Централі Т-ва „Просвіта", вул. Солер 5039 в Буенос Айресі. Перші зголошення вже надійшли.

СТИПЕНДІЯТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1964/65

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — П'ять студентів-українців одержали стипендії Українського Народного Союзу на академічний рік 1964-65 в сумі: одна стипендія — $1,000, дві стипендії по $500 і дві по $350. Стипендію в сумі $1,000 одержала Марія Орися ПАЩАК з Ірвінґтону, стипендії по $500 кожна одержали Христина М. ПОПАДИНЕЦЬ з Монтреалу, Канада, і Катерина Марія ЛЕЩИШИН з Бофало, а стипендії по $350 кожна одержали Олег С. ЛЕВИЦЬКИЙ з Міннеаполісу та Леся Зиновія ПІСЕЦЬКА з Балтимору. Стипендії ці приділила окрема Стипендійна Комісія УНС, в складі: професор Роман Смаль-Стоцький, президент Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка — голова; проф. Олександер Архімович, президент Української Вільної Академії Наук у ЗДА, і д-р Ярослав Падох, головний секретар УНСоюзу — заступники голови: Богдан Футей, президент Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) — секретар, та Анна Герман, заступниця гол. предсідника УНС, д-р Володимир Галан, голова Головної Контрольної Комісії УНС, головні радні УНС Мирон Куропась і Богдан Мельник і редактор „Свободи" Антін Драган — члени. Ця Комісія, створена згідно з постановою 25-ої конвенції УНСоюзу, що відбулася в Ню Йорку в 1962 році та згідно з директивою Головного Уряду УНС, винесеною під час річних нарад в травні 1963-го року, відбула свої перші наради в середу, 20-го травня ц.р., під час цьогорічних нарад Головного Уряду УНС. В нарадах не міг взяти участи заступник голови Комісії проф. Ол. Архімович, який про перебіг та вислід нарад був поінформований телефоном і з ними погодився, а секретаря Комісії проф. Б. Футея репрезентувала на цих нарадах голова Контрольної Комісії СУСТА Мирослава Пришляк. Комісія, уконституувавшись, насамперед встановила ряд принципів, за якими щорічні стипендії УНСоюзу будуть приділювані. До цих принципів, між іншими, належать:

1. Кожний кандидат на стипендіята УНСоюзу повинен бути його членом; 2. Першенство в приділюванні стипендій матимуть студенти славістики із с п е ц і я л ь н и м узглядненням у к р а ї ністики, студенти політичних наук і журналістики із спеціяльним узглядненням совєтознавства, та студенти права і педагогічних наук. Дальше, у приділюванні стипендій береться під увагу в першу чергу успіхи студента в науці та зв'язувані з цими успіхами надії, дальше — матеріяльні потреби студента і в великій мірі активність студентів в молодечій чи студентській організації його чи її власного вибору, як і взагалі їх громадську активність. Під кутом цих принципів Стипендійна Комісія розглянула всіх 39 зголошень на стипендії. Деякі з цих зголошень були виелімінувані, бо наспіли після означеного реченця, ще інші були виелімінувані в другому читанні, бо не відповідали встановленим вимогам. До останнього розгляду залишилося 12 зголошень, з яких п'ять одобрено. Наділені стипендіями УНСоюзу студенти відповідали всім встановленим вимогам, до яких належить вимога, що висока школа, в якій кандидат на стипендію студіює, повинна бути акредитована. Стипендійна Комісія приділює стипендії та рекомендує запропонований нею приділ Головному У р я д о в і УНС, за яким застережене право кінцевого рішення та апробати або відкинення пропозицій Комісії. Всі запропоновані Комісією цьогорічні стипендії були Головним Урядом одноголосно апробовані. Признані стипендії призначені на покриття коштів студій або зв'язаних зі студіями видатків і будуть переслані безпосередньо до кас університетів тих студентів, які ці стипендії одержали.

Марія Орися ПАЩАК,
дочка Василя й Софії Пащаків, замешкалих в Ірвінґтоні, Н. Дж., народилася у Фрайбурґу в Німеччині. Член 371-го Відділу УНС в Нюарку. Студентка університету Юрія Вашинґтона у Вашинґтоні, Д. К., на першому році. Студіює політичні науки і мови. Є членом СУМА, ТУСМ та очолює Українську Студентську Громаду у Вашинґтоні. Має високі оцінки в науці та найкращі рекомендації. Одержала стипендію УНС в сумі $1,000.

Христина Марія ПОПАДИНЕЦЬ,
дочка Дмитра і Марії Попадинець, замешкалих в Монтреалі, Канада, народилася в Тернополі, Україна. Член 434-го Відділу УНСоюзу в Монтреалі, член Пласту і „Обнови". Відбула студії в католицькому університеті в Лювені в Бельгії та в Монтреальському університеті, здобувши ступень бакаляра. Зголошена на вищі студії для здобуття ступня маґістра на Колюмбійському університеті в Ню Йорку. Предмет студій: слов'янська література й слов'янська історія. Високі оцінки в науці, найкращі рекомендації. Одержала стипендію УНС в сумі $500.

Катерина Марія ЛЕЩИШИН,
дочка Степана і Марії Лещишиних, замешкалих в Бофало, Н. Й., де й народилася. Член 304-го Відділу УНС, член СУМА, співає в хорі „Боян". Зголошена до колеґії Вассар, щоб студіювати історію й педагогічні науки. Високі оцінки в науці, найкращі рекомендації. Одержала стипендію УНС в сумі $500.

Леся Зиновія ПІСЕЦЬКА,
дочка Данила і бл. п. Олени Пісецьких з Балтімору, Мериленд, народилася в Кауфбойрен у Німеччині. Член 320-го Відділу УНС, Пласту, Студентського Клюбу, церковного хору. Зголошена до мерилендської колеґії Нотр Дейм. Предмет студій: історія, педагогічні науки. Високі оцінки в науці, найкращі рекомендації. Одержала стипендію УНС в сумі $350.

Олег С. ЛЕВИЦЬКИЙ (фотознімки не одержано), син о. д-ра Володимира й Олени Левицьких з Міннеаполісу. Народився в Сяноці, Україна. Член 345-го Відділу УНС, активний в українському житті. Студент Манітобського університету. Предмет студій: слов'янські мови й література, зокрема україністика. Високі оцінки в науці, найкращі рекомендації. Одержав стипендію УНС в сумі $350.

Франція виступила в Раді Безпеки ОН проти Америки і Британії

Об'єднані Нації. — В дальшому ході дебат в Раді Безпеки Об'єднаних Націй над скаргою Камбоджі проти Південного В'єтнаму і ЗДА за нібито порушення її суверенної території, французький амбасадор Рожер Сейду зажадав „засудження тих, що провинилися" та винесення ухвали, щоб винуватці „понесли відповідальність і заплатили відшкодування". Хоч французький речник говорив тільки про Південний В'єтнам, але з тону його промови видно було, що він іде по лінії скарги Камбоджі, яка звертається також і проти ЗДА. Рожер Сейду промовчав американську пропозицію, щоб визначити кордон між Південним В'єтнамом і Камбоджею та встановити строгу контролю над кордоном, як також поминув мовчанкою оскарження Південного В'єтнаму, що Камбоджа служить за прибіжище для комуністичних партизанів, що переводять аґресію проти Південного В'єтнаму, та що Камбоджа постачає комуністичним терористам вибухових матеріялів. Коли на Раді Безпеки промовляв представник Південного В'єтнаму, його амбасадор у Лондоні Ву Ван Мав, представники Совєтів і Польщі вийшли з залі. Н а з в а н и й представник Південного В'єтнаму назвав Миколу Федоренка „цирковим мистцем", який вживає фразеології, що перечить гідності Ради Безпеки.

ЗДА підтримують прем'єра Ляосу в справі нової міжнародної конференції

Вієнціян. — Невтральний прем'єр Ляосу Суванна Фума заявив, що він може погодитись на пропозицію Совєтського Союзу і Комуністичного Китаю, щоб скликати нову міжнародну конференцію 14-ох держав, сиґнатарів Женевського договору з 1962 року про неподільність, непорушність і невтральність Ляосу, якщо комуністичне військо погодиться на перемир'я і заверне на позиції, що їх займало перед 10-ма днями, поки воно розпочало свою нову офенсиву. ЗДА приєдналися до цього становища. Коментатори сумніваються, чи комуністи погодяться звернути територію, що її зайняли в своїй новій аґресії. У Вієнціяні має відбутися нарада 10-х некомуністичних країн, які брали участь у згаданій Женевській конференції з 1962 року. З-посеред комуністів учасниками тієї конференції були Комуністичний Китай, Північний В'єтнам, Совєтський Союз і Польща. Британія погоджується з ЗДА, зате Індія і Франція підтримують становище Совєтського Союзу і Комуністичного Китаю.

В АМЕРИЦІ

● **Товариство Часописних Кореспондентів** в Білому Домі на своєму річному прийняттю подарувало президентові Джансонові пару ручнозроблених срібних острогів. Це Товариство відзначало 50-річчя свого існування, і вшанувало єдиного члена - основника, Дейвіда Лоренса, який укладав статут в 1914-му році.

Пані Линдон Б. Джансон відвідала деякі місцевості в стейті Кентаки і здобула собі прихильність населення. Щоденник „Лексінґтон Геральд" надрукував у зв'язку з цим передову статтю, в якій хвалить першу леді за її виступи між населенням і дотепно пише, що президент Джансон не повинен шукати собі нікого на кандидата на віце - президента, бо його список повинен бути такий: „ЛБДж плюс ЛБДж".

● **Крайове Виховне Товариство** стверджує, що в найближчому шкільному році в цій країні бракуватиме коло 118,000 учителів. На початку нового шкільного року треба буде 248,-000 нових учителів, а закінчать студії в червні цього року 174,-000 кандидатів. Та з них тільки коло 130,000 підуть працювати по своїм фаху. В дійсності недостача вчителів не є така пекуча, бо в деяких стейтах їх є забагато, а декуди їх немає подостатком.

● ***Фільмова Корпорація Ембасі*** дає 100,000 дол., Видавництва Дж. П. Путнем і Сини та Фосет Ворлд Лайбрери по 30,000 дол., а журнал МекКолл 50,000 дол. на літературну нагороду за повість, яку вони мали б спершу надрукувати в журналі, у формі книжки, а пізніше ще й сфільмувати. Щасливий автор міг би дістати найбільшу в світі літературну нагороду в сумі 210,000 дол. Рукописи чи машинописи надсилати треба між 1-им і 31-им липня 1965 року, а проголошення журі буде при кінці 1965-го року.

У СВІТІ

● ***Передвоєнна німецька фільмова зірка*** Марлен Дітріх, яка після приходу Гітлера до влади переїхала до Америки і тут дістала громадянство, маючи тепер вже понад 60 років все ще виступає у фільмах та в сольо-концертах. В минулому тижні приїхала до Москви. На першому її концерті було півтори тисячі слухачів. Москвичі захоплено оплескували її ліричні пісоньки, співані по-німецьки, французьки й англійськи.

● **Американський амбасадор** у Південному В'єтнамі, Генрі Кебот Ладж, після довгих протестів погодився, щоб його спеціяльно охоронювали проти можливого атентату збоку комуністів. Але він часто мандрує пішки по вулицях Сайґону, тільки носить в кишені пістолю. Ладж був високим старшиною в американській армії. Американська амбасада у Сайґоні обведена кільчастим дротом і пильно бережена американською військовою поліцією.

● **Папа Павло VI** прийняв на приватній авдієнції сенатора Едварда Кеннеді, молодшого брата трагічно загинулого Президента. Едвард Кеннеді об'їздить по Европі, організуючи фонди для заплянованої Пропам'ятної Бібліотеки Джана Ф. Кеннеді. Це була перша авдієнція у Папи будь-котрого члена родини Кеннеді від часу вбивства Джана Ф. Кеннеді. Папа висловив своє співчуття на руки Едварда Кеннеді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті 50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Союзу. чоловіків і жінок — 65 центів місячно. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Наш синедріон

У старовинному Єрусалимі синедріон був найвищою судовою установою, що мала останнє слово в усіх спірних проблемах. Таким синедріоном в Українському Народному Союзі між його конвенціями, які відбуваються у чотирирічних відступах часу, є Головний Уряд, що відбуває свої наради кожного року. Цьогорічні наради відбулися впродовж тижня на Союзівці, і кожний, хто брав у них участь чи мав нагоду їм прислуховуватись, міг прийти до висновку, що це справді союзовий синедріон, який має останнє слово в багатьох справах, зв'язаних з існуванням, діяльністю і розвитком найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі, що нею є Український Народний Союз.

Базою річних нарад Головного Уряду УНСоюзу є в першу чергу звіти головних екзекутивних урядовців, що є законними і статутовими опікунами організації: головного предсідника, заступника і заступниці головного предсідника, головного секретаря і головного касира, які полагоджують всі незчисленні справи, виконуючи постанови і ухвали конвенцій та річних нарад Головного Уряду, плянуючи і переводячи всі звичайні і спеціяльні акції для розвитку установи. Контрольна Комісія бодай раз на рік перевіряє діловодство і складає свій звіт і разом з Головним Екзекутивним Комітетом становить його головну раду, як під час нарад, так і впродовж своєї 4-річної каденції.

Над звітами членів Головного Екзекутивного Комітету, приготованим ними пляном активности і бюджетом на черговий рік зосереджуються, як згадано, дебати під час річних нарад Головного Уряду. Очевидно, що головні контролери і головні радні також із свого боку видвигають різні пропозиції, часто зв'язані з тереном їхньої діяльности, з тією самою метою: ще ширше розгортати працю та приспішувати й збільшувати ріст і розвиток Союзу .

На цьогорічні наради Головний Уряд УНСоюзу прийшов з одним із найбільших і найбільш імпресивних реєстрів своїх досягнень в усіх трьох головних ділянках своєї діяльности: організаційній, господарській та культурно - видавничій. Не зважаючи на нормальні прояви апатії не тільки в нашому українському житті в ЗДА і Канаді, але й серед суспільности цих країн, не зважаючи на всі віддавна повторювані пророцтва, що нам уже нікуди йти і що перед нами вже тільки поступове нидіння і занепад, УНСоюз доказує цілком протилежне: впродовж одного тільки року він все ж потрапив придбати для себе й тим самим для української громади взагалі понад 4.400 нових членів. У той же час майно УНС двічі переступило мільйонову межу збільшивсь із $26 786-984.58 до $28.289,641.40.І в той же час УНСоюз виплатив майже мільйон долярів „живого забезпечення", себто всіляких грошових зворотів і дивіденд, не згадуючи вже про точне виконування забезпеченевих зобов'язань після смерти своїх членів. Характеристикою культурно - видавничих досягнень УНСоюзу в минулому році може послужити публікація першого тому монументальної англомовної Енциклопедії Українознавства. Це — тільки найголовніші фрагменти, до яких долучується безліч інших досягнень, а за ними — творчий труд тисяч відданих працівників. Це — досягнення, що ними не багато інших установ можуть виказатися. Це рівночасно найбільш переконливий доказ нашої вітальности та наших дальших можливостей.

Головний Уряд УНСоюзу, цей наш синедріон, прийняв усі факти до відома, як самозрозумілі, і головну свою увагу звернув на те, чого ще не зроблено або що ще треба і можна зробити. На це він і синедріон. Очевидно, що ми всі тільки люди, отже не вільні від людських недомагань, але сумарично такі наради за повних 70 років існування УНСоюзу завжди були і є новим стимулом до дальшої праці, новим межовим каменем невпинного розвитку цієї справжньої української твердині за морем.

40 років тому в Парижі

25-го травня 1926-го року згинув на вулиці Парижу з рук Соломона Шварцбарта, колишнього добровільця червоної армії, Голова Директорії і Головний Отаман Військ УНР Симон Петлюра. Це вбивство перейшло до історії, як один із політичних атентатів, які були звернені проти людини, як символа певної ідеї — щоб убити ідею, але, замість тієї наміченої мети, тільки скріпили ідею, осяявши вбитого авреолею мучеництва. Симон Петлюра ще за свого життя здобув собі славу того активного борця за державну самостійність України, який став фанатиком української армії і був принципіялістом державної суверенности України. А що комуністична Росія перейняла в цілості та ще й поширила імперіялістичну політику царської Росії і у відношенні до України змінила тільки номенклятуру, термінологію та методику, залишивши непорушним той самий принцип „єдиної неподільної", то з іменем Симона Петлюри була і є нерозривно зв'язана політична програма — розбиття російської імперії на національні держави.

Так було в геройських і водночас трагічних часах, коли жменя вояків і старшин Армії УНР, ізольованої від Заходу і не признаваної Заходом, ставила розпачливий спротив зорганізованим на російській півночі, озброєним й висланим на підбій України червоним ордам, так само було тоді, коли С. Петлюра був тільки сірим політичним еміґрантом,, і так є по нинішній день, у 40-річчя з дня його смерти. Міжнародна коньюнктура в 1926-му році була, може, навіть сприятливіша для української визвольної справи, як тепер: ще в свіжій пам'яті була революція і визвольна війна в Україні, у Польщі саме прийшов до влади Йосиф Пілсудський, з іменем якого дехто зв'язував можливість воскресення концепції польсько - українського союзу на антиросійській базі, живими були ще поважні кадри української політичної і військової еміґрації. Все це спонукало Москву до того, щоб людину, яка нібито мстилася за жидівські кривди, наслати проти лідера українського самостійництва, колишнього голови держави із жидівськими міністрами в уряді, соціял - демократа, гуманіста, перекладача „Євреїв" Чірікова й автора славетнього наказу ч. 131 з 26-го серпня 1919-го року проти будь-яких погромницьких виступів.

Сьогодні ніби нема сприятливої коньюнктури для української визвольної справи, а все ж вона має такі атути, що їх не мала 46 років і 40 років тому: свідому українську націю і міжнародне заперечення колоніялізму в будь-якій формі. Тому нема ніякою підстави для зневіри і будь-яких дефетистичних концепцій та теорій, що відхилялися б від священного політичного заповіту С. Петлюри.

Організатори вбивства Петлюри так само не осягнули своєї мети, як не осягнули її, коли 23-го травня 1938-го року наслали провокатора, щоб убив в Роттердамі Євгена Коновальця, коли 12-го жовтня 1957-го року наслали аґента - терориста, щоб вбив у Мюнхені Лева Ребета і 15-го жовтня 1959 року, щоб вбив там же Степана Бандеру. Всі ці атентати не мали іншого політичного наслідку, як тільки скріплення української державницької ідеї та згуртування довкола неї всіх здорових елементів нації.

Улас Самчук.

ДЕВ'ЯТИЙ ВАЛ РУСИФІКАЦІЇ

Правдоподібно, за останнє десятиліття у нас більше написано і сказано про цю моторошну справу, аніж за минулі триста років, відколи цей Дамоклів меч завис над життям українського народу. Правдоподібно також, що для цього існують поважні підстави . . .

Протягом усіх тих минулих століть хвиля за хвилею заливало українську землю настирливе бажання північного її сусіда вирвати з уст нашого народу його органічну мову і замінити її суроґатом, наближеним до мови завойовника. Відома мова мужиків і базарних перекупок, „южное наречіе великого русского языка", мало зникнути, або інакше — злитися з мовою колись Пушкіна, а тепер Леніна, не для чого іншого, як тільки для того, щоб зберегти єдність і неподільність колись імперії Романових, а тепер СССР.

Витрачено багато енерґії, зіпсуто багато крови, але справи не подолано. А в двадцятих роках нашого століття все те коштовне підприємство мало-мало не скінчилося фіяском: мова не тільки не бажала поступатися своїм місцем язикові, але почала вимагати для себе належного місця від тих, кого саме це слово кидало в білу гарячку. Не допоміг навіть постишевський погром.

Здається, одначе, всю ту справу змінила остання війна. І не слід цьому дивуватися. Імперія північного ведмедя ніколи ще у своїй історії не осягала таких розмірів і такого значення в міжнародній політиці, як у наші дні. Розуміється, що це мало щось значити . . . І Нікіті Хрущову судилося це явище очолити. З виразно варварськими поривами він почав демонструвати свою стихійну могутність, маючи на увазі ряд справді актуальних питань господарського, політичного значення, назовні і всередині, а в тому числі також і це задавнене вічно провокуюче питання української мови. Питання, що його традиційна імператорська політика намагалася позбутися іґнорацією, нові володарі Кремлю вирішили позбутися хірурґічною операцією — вирвати, як виривають болючий зуб.

Процедура звичайна: партійний з'їзд виносить постанову про злиття націй в одну „совєтську" націю, і справа вирішена. Українська мова поза законом, видана на розтерзання, засуджена на небуття. Всі сили імперії — армія, поліція, бюрократи проти неї. Від краю до краю пішла нова, потужна, можливо найбільша в історії, хвиля безкомпромісової русифікації. У школі, в приватному житті, у пресі, навіть у колгоспах . . . Можливо, дев'ятий вал цієї смертоносної затії.

Але все таки і тут дещо залишається незрозумілим. Поперше, чи воля партії (читай: Хрущова) справді аж така всемогутня? Наприклад, у питаннях кукурудзи, цілинних земель, прохарчування, Об'єднаних Націй, Берліну і навіть Альбанії — воля Хрущова виявилась рішуче неспроможною. Ніякі постанови, ніякі потрясання п'ястуком, ніяке грюкання черевиком не дали результатів.

А до того всього, коли перейти від зоології, від шовінізму Москви, наприклад, до історії, до природи і до правди — видно буде відразу, що і українська мова, як і всі інші мови світу, це не тільки слова, а також зміст, також душа, також характер, також тисячолітня побудова духа і тіла . . . Українська нація виросла і визріла не перехресті доріг історії з дуже твердим, второваним ґрунтом, по якому пройшли ґоти, гуни, монголи і по якому, ось уже століттями, з наполегливою настирливістю ґрасує безоглядна сваволя нашого „старшого брата". Одначе мова тієї нації пережила навали, зберегла свою динамічну вітальність і творить далі клопоти завойовницьким амбіціям сусідів.

Розуміється, існує така застаріла й наскрізь примітивна теорія, що, мовляв, для забезпечення державної єдности необхідне злиття мов і культур, які ту державу виповняють. Але ця теорія не врятувала від розвалу ні однієї з тих імперій, які її практикували. Австрія розпалася після століть ґерманізації, Ірляндія відірвалася від Англії з англійською мовою, як і всі інші колоніяльні володіння цієї могутньої нації. Натомість Швайцарія, із своїми трьома рівноправними мовами, творила й творить найтісніший союз, дармащо затиснена між трьох сусідів з тими самими мовами. Одномовні імперії в наш час нонсенс, а денаціоналізація — хвороба; денаціоналізовані комплекси найнебезпечніші складники держави, бо у наш час рішальними передумовами єдности є політична свідомість і господарський інтерес. Політично свідомі народи легко дають собі раду із своїми проблемами мови і культури, але насильно денаціоналізовані — ніколи.

Трагедія царської Росії в її стихійній, кабалістичній нетерпимості до мови своїх сусідів, споріднених культурно і кровно. Це й було Ахіллесовою п'ятою колишньої Польщі, це є найслабшим місцем теперішньої Росії. Зоологічний шовінізм зводив і зводить нанівець усі розумні рішення цих справ, веде до боротьби за фікції, до самознищення і розвалу.

Совєтський Союз має ще ту фатально слабу сторінку, що він у своїй політиці застосовує, замість діла, ясности і логіки, облуду. Ставка на так званий союз республік, формально „суверенних", а на ділі виразно провокативно колоніяльних. Подібні трюки, як і кожні трюки, остаточно лишаються трюками, але ніколи політикою. І чи поможе русифікація, яких би розмірів вона не була, там, де потрібно розуму і чесної гри.

Русифікація України, що набрала за останні роки такого настирливого і нетерпеливого виразу, вказує виразно, що для цього Москва має великі, поважні, турботливі причини. Стало бо ясно, що ніяка Україна — русифікована чи „українізована" — не буде „братньою" в союзі республік, як довго вона не буде рівноправною. Не на словах, на за формою, не на папері, а в усій своїй суті. Її господарство, її культура, її минувшина і її сучасність вимагали й вимагають завжди одного і того самого: рівноправности. А цього не можуть зрозуміти там, де намагаються вирішувати долю того надмірно нещасливого простору на пляненті.

Модерний час вимагає дійсного співробітництва між народами, а іноді також союзів, але той самий модерний час почав бути невразливим на блефи і трюки. Він вимагає правди, діла і політики. І хто знає, чи і цей дев'ятий вал русифікації не спричинить ще більшого гону „союзних" народів до відокремлення та незалежности.

Роман Рахманний

ПОДВИГ УКРАЇНСЬКИХ МАТЕРІВ

У місяці травні є звичай у західньому світі відзначати День Матері. Привітаннями, подарунками, побажаннями діти — малі й дорослі — намагаються висловити своє розуміння заслуг матерів: у вирощуванні їх та виховуванні на повноцінних людей, громадян своєї країни і вірних своєї Церкви. За дедалі більше проникаючим комерціялізмом і з реклямою в нашому індустріялізованому світі цей добрий звичай хоч-не-хоч перетворюється в церемоніял, за яким часто не видно живих людей і не відчувається живих почуттів.

Коли ще Дня Матері не відзначувано в Україні, а жіноча праця не варта була — в оцінці суспільства — зламаного шеляга, великий син української матері, І. Франко вклав в уста зневіреного героя своєї ліричної драми такі прощальні слова, адресовані до матері:

Не дала ти мені чарівної
краси,
Не дала мені сили, щоб стіни
валить,
Не дала мені роду
почесного.

Ти пустила мене сиротою
у світ,
Та дала ще мені три недолі
в наділ,
Три недолі важкі,
невідступні...

Що одна недоля, то серце
м'яке,
То співацьке серце вражливе,
На красу, на добро
податливеє.

А що друга недоля — то
хлопський рід,
То погорджений рід,
замурований світ,
То затросний хліб,
безславний гріб.

А що третя недоля —
то горда душа,
Що нікого не впустить до
свого нутра,
Мов запертий огонь сама
в собі згора. (1896).

Іван Франко не був запальним волюнтаристом, не вважав себе за ніцшеанську „надлюдину". Він знав, що тільки той, хто вміє сміятися і плакати, хто спроможний відчувати радість і біль, хто знає сумніви й палке прагнення боротьби — „тільки той цілий чоловік" Тому на поетичний лад показує зневіру тодішнього українця, пригнобленого спадщиною поневоленого народу. Бо страшні то були часи для українського народу: 1890-ті роки під Австрією та Росією.

Завдяки таким діячам, як Іван Франко, багато змінилося в нас на краще з того часу. Щоправда, українські матері далі приводять на світ не лише талановитих, „щасних і прекрасних" дітей, але також пересічних і не надто щасливих у достосуванні свого життя до вимог сучасности. Однак маємо сьогодні дуже багато високоосвічених українців, які можуть займати і займають високі державні, церковні та відповідальні громадські пости. Хоч родової аристократії в нас немає, ніхто за цим не плаче, а вже ледве чи є такі, для яких просте походження (селянське, робітниче або інтеліґентське) було б перешкодою чи „недолею". Буквально в цілому вільному світі українці живуть краще та користуються більшою пошаною, ніж колись їхні матері та батьки.

Та не вся тут заслуга наших письменників, науковців, політиків, економістів, полководців чи керівників церковного життя. Щоб виростити о той численний прошарок українських національно - культурних сил, треба було багатолітніх зусиль саме тих осіб, що звуться: українські матері. Їхнє число — леґіон. Їхній вклад у розвиток українського національного організму буквально беззприкладний. Може саме тому, що це негероїчний подвиг, того вкладу часто не помічається або прислонюється фразами комерціялізованих „святкувань" .

А треба глянути на цей подвиг не з високих вічевих трибун, але стати думкою — немов Іван Франко — на самому дні української суспільної кітловини. Переважна більшість з нас вийшла із селянського роду — „хлопського" (за висловом Франка), „кріпацького" (за висловом Шевченка). Були часи, коли найважливішим завданням української матері було взагалі зберегти при житті українську дитину на території, що відзначалася сумною славою найбільшої смертности дітей у всій Европі. Що ж тоді говорити про вирощування „сильних", які вміли б „валити стіни" . . .

А далі, це були наші матері, які спрацьованою рукою показували нам перші літери в українському букварі або в старенькій ілюстрованій Біблії — св. Письмі. Вони нас у школу і в церкву повели, щоб з нас вийшли люди, схожі на „образ і подобіє Боже". І наш патріотизм не прийшов у наші душі лише з писань ідеологів.

Пригадайте тільки одну з картин свого дитинства: як наші матері провадили нас за руку, маленьких, на могилки поляглих вояків українських армій і, під звук останнього салюту сурми, шепотом читали нам напис на березовому хресті :

Спіть, хлопці, спіть!
Про долю-волю тихо сніть!
Про долю-волю вітчини —
Чи можуть бути кращі сни...

Звідси походить наш український гарт, яким ми гордимося перед чужоземцями та завдяки якому тисячі українців не зійшли з українського шляху. Інколи той шлях ішов через тюрми й концтабори Польщі, Румунії, Угорщини, Росії та Німеччини, а не тільки через школи і майстерні. Та всюди супроводили нас материнські очі: зажурені або засклені непрошеною сльозою. З того шляху багато з нас не повернулось назад; і годі материнські вигаслі очі дивилися довгим поглядом у простір — поглядом, який не вимагав для себе нічого, тільки: ще раз побачити свого сина — свою дочку. Бо не знати, чи той син „з вітром у перегони йде" чи може „на споришах край дороги коня пасе", або вже „на Христових жнивах".

Чиє перо відтворить почуття українських матерів, їхній труд, їхній негероїчний подвиг — в Україні та на еміґрантських або каторжних етапах, що звуться: новочасна історія українського народу. Хто спроможний сплатити їм той невиплачений борг життя? Адже навіть найбільший нуждар мусить сказати, згадуючи свою матір: „Спасибі тобі за те, що дала мені життя, бо що є в світі краще за життя!"

Іван Франко допоміг нам частково сплачувати той борг, показав нам це своїми словами й ділами: „Як син українського селянина, що вигодувався чорним селянським хлібом, працею твердих селянських рук, почуваю себе до обов'язку панщиною цілого життя відробити ці шеляги, що їх видала селянська рука на те, щоб я міг видряпатися на висоту, де видно світло, де пахне воля, де яснісють вселюдські ідеали".

Пригадуючи ці слова великого сина української матері, скажіть своїм матерям, що ви справді розумієте й цінуте їхній подвиг, завдяки якому ви стали повноцінними людьми і українцями. Запевніть їх, що ви віддячите їм такою ж невсипущою працею для українського народу, яку вони вклали у ваш фізичний і духовий розвиток. Не відкладайте цього слова. Скажіть їм це сьогодні, коли їхні серця спрагнені щирого слова від вас. Слова про те, що „на дні ваших спогадів у найглибшій глибині серця горить вогонь" розуміння і вдячности до матері за те, чим ви є сьогодні. Не будьте „гордою душею" (за висловом Франка), що „нікого не впустить до свого нутра" і, немов „запертий вогонь, сама в собі згора".

Бо тільки таким чином частково сплатити оті невидимі шеляги материнських почуттів, страждань і трудів, які вможливили нам вийти на висоти, звідки видно світло знання і обрії вільного життя рівних серед рівних.

Слова великого Івана Франка дозволили мені висловити — за багатьох українських синів і дочок — щире слово розуміння незамінного, героїчного подвигу їхніх матерів. Радість із-за виконаного обов'язку притьмарюється глибоким смутком: я не встиг сказати це щире слово своїй рідній Матері.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(8)

В. Міяковський

„АКАДЕМІЧНА" ПУБЛІКАЦІЯ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ СТОРІЧЧЯ СМЕРТИ ШЕВЧЕНКА

Совєтські шевченкознавці знаходяться у виключно щасливому положенні, маючи в своєму розпорядженні невичерпні скарби документальних рукописних і друкованих джерел для своїх дослідів. Тому до кожного видання їх праць, яке претендує на наукове значення, ставимо вимогу новизни і точности використаних або публікованих матеріялів.

Навіть при побіжному перегляді ювілейної книжки про смерть і похорон Шевченка, складеної Дмитром Красицьким і Катериною Шевченко, впадає в очі, що в ній дуже мало нового. Докладніше зіставлення її з уже відомими аналогічними виданнями легко приводить нас до двох публікацій, з яких широко користувалися упорядники нової книги. Поперше, це — вдана ще в 1950 році книжка „Т. Г. Шевченко в документах і матеріялах"[2], де було надруковано 24 документи, що торкалися перевезення труни, похорону і спорудження могили. Друга книжка — це видана Державним Музеєм Шевченка „Біографія Т. Г. Шевченка за спогадами сучасників" (Київ, 1958), де розділ „Смерть і похорон" займає сторінки 319-359.

Нова публікація Д. Красицького і К. Шевченко складається з трьох розділів: 1) документи, 2) статті, промови і спогади, 3) матеріяли поліційного розслідування. Нелогічність такого розподілу конкретного матеріялу видно вже з того, що один з документів у справі опису Шевченкового майна надруковано першим у третьому розділі, а два інші у тій самій справі, органічно з ним зв'язані, попали до першого розділу. До документів без будь-яких підстав причеплено „Историю болезни Тараса Шевченко", складену в наші часи у Черновецькому Медичному Інституті на підставі виключно літературних даних, тих саме спогадів, що друкуються у другому розділі.

В книзі не подано ніякого наукового апарату: нема передмови, що з'ясовувала б принципи відбору матеріялів, нема ні формального, ні реального коментаря, якого вимагає публікація архівних документів. В коротенькому вступному слові від упорядників сказано лише, що деякі матеріяли публікуються вперше, але ніде не сказано, які саме та з яких архівних справ узяті опубліковані документи; зазначено лише місце їх сучасного переховування (Дім-Музей Шевченка в Києві). Слідство, яке провадили адміністраційні органи влади з липня 1861 року до березня 1863-го, у вступному слові неправильно названо „судебным дознавием"; справа обмежилася командируванням жандармського полковника на місце похорону Шевченка і збиранням відомостей про діяльність Грицька Честаховського та про настрої селян через місцеву адміністрацію.

На цілій книжці Д. Красицького і К. Шевченко взагалі лежить печать неточности, неуважности, непродуманости, поспіху, ніби упорядники за всяку ціну хотіли дати будь-яке видання до сторіччя смерти поета, не маючи на увазі ніякої солідної публікації нових матеріялів.

За точними копіями, що переховуються в Музеї-Архіві УВАН (Української Вільної Академії Наук у ЗДА), ми можемо встановити, що більшість документів, опублікованих у книзі, знаходяться в справі секретної частини канцелярії Київського воєнного, Подільського і Волинського генерал-губернатора, 1861 р., № 136, що має заголовок: „По донесению флигель-адьютанта кн. Лобанова-Ростовского о существующем будто в г. Каневе и м. Корсуне заговоре против помещиков". Проте легко встановити, що, маючи під руками оригінали документів, упорядники книжки задовольнилися передруком їх з названого вище видання архівних документів 1950 р. Упорядники цього останнього поробили деякі скорочення, що на той час уважалося за потрібне зробити. До видання 1961 року ці саме документи перейшли з точнісінько такими ж скороченнями, заміненими крапками, часто в квадратових дужках, як це зроблено і в першодруку. Шило з мішка вилазить при публікації листа київського генерал-губернатора з 28 липня 1861 р. (ст. 128-130), де йде мова про необхідні заходи, щоб серед селян не поширювалися твори Шевченка. Після цього в збірнику документів 1950 р. (ст. 287), як і в збірнику 1961-го, стоять крапки. Трохи далі на тих же сторінках знову говориться про заборону „распространения сочинений Шевченки", після чого в обох збірниках вже нема ніяких крапок. Ми маємо змогу встановити, що в тому і другому випадках в зазначеному документі стояло: „сочинений Шевченки и Кулеши"[3]. Ця операція з викресленням згадки про Куліша тим більше невиправдана і незрозуміла, що в тому самому документі в обох публікаціях за десяток рядків вище першої цитати сказано, що Честаховський займався „распространением между простонародьем сочинений Шевченки и Кулеша" (ст. 296, вид. 1950 р. і 129 ст. — вид. 1961 р.). „Недбайливість" упорядників збірника 1950 р., які не викреслили імени Куліша в одному місці, а в другому не замінили його крапками, наочно доводить, що упорядники вид. 1961 р. не мали ні часу, ні охоти порпатися в архівних справах. Ще на одному документі ясно видно, що його простісінько передруковано з видання 1950 р. Це рапорт з 5 серпня 1861 р. про арешт селянина Галабурди. Там, де наводяться слова цього селянина: „ . . . поздоров, Боже, Батька Тараса, він нам дав свободу и" — далі стоять крапки та під рядками дана примітка: „Одно слово написано неразборчиво" (ст. 146). У збірнику 1950 р. зроблено так само, тільки примітка дана українською мовою („нерозбірливо"). Пропущене в обох публікаціях слово в оригіналі читається ясно: „чужеземцы"[4]. Очевидно для публікаторів 1950 р. був неясний лише зміст даного контексту. Якщо б публікатори 1961 р. друкували з оригіналу, а не безкритично з чужого збірника, то мусіли б зрозуміти цей текст, б ов попередньому документі, на ст. 143 (цього документу нема в збірнику 1950 р.) слова Галабурди наведено зрозуміліше: „Тарас Шевченко и чужеземцы дали свободу крестьянам".

Незрозуміння ні змісту, ні характеру документів приводить упорядників книги до того, що вони при передруку з чужого збірника надають цим документам невідповідного значення. Так, у збірнику 1950 р. під № 208 знаходимо записку поміщика Парчевського князеві Лобанову-Ростовському французькою мовою, а під № 210 її офіційний переклад на російську мову, завірений „чиновником для особых поручений". Збірник 1961 р. передруковує лише переклад записки, але під заголовком: „Записка чиновника, адресованная кн. Лобанову-Ростовському" (ст. 99).

Публікуючи нові документи, яких нема в збірнику 1950 р., упорядники дозволили собі так само робити купюри, іноді жахливих для дослідника місць.

[1] Смерть и похороны Т. Г. Шевченко. (Документы и материалы. Киев. Изд-во Академии Наук УССР. 1961. 166 + 1 нен. + 1 портрет. Государственный Музей Т. Г. Шевченко. (Составили Д. Ф. Красицкий и К. Т. Шевченко).

[2] Київ. Державне Вид-во Політ. Літератури УРСР. Упорядчики О. Юрченко і А. Грінберґ. 1950. 514 + 2 нен. стор.

[3] Копія в Музеї-Архіві УВАН, лл. 35-36.

[4] Теж, л. 76.

ЗАГАЛЬНІ РЕЗОЛЮЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СХВАЛЕНІ ПІД ЧАС РІЧНИХ НАРАД НА СОЮЗІВЦІ 18 - 23 травня 1964-го РОКУ

Головний Уряд УНСоюзу зібраний на своїх річних нарадах на своїй оселі Союзівці в тижні від 18 - 23-го травня 1964-го року та в результаті цих нарад, стверджує і рішає:

У 150-РІЧЧЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Тому, що в цьому році український народ на рідній не свой землі, а з ним і українці у вільному світі відзначають 150-річчя народження Кобзаря України та вселюдського співця волі та незалежности Тараса Шевченка, і

Тому, що під впливом ідей Тараса Шевченка був створений УНСоюз 70 років тому, і

Тому, що з ініціятиви та при поважному вкладі зусиль УНСоюзу і його пресових органів, українська спільнота в ЗДА відзначає ці роковини поставленням пам'ятника Шевченкові в столиці нашої країни, названої іменем її першого президента Вашингтона, поняття якого та його праведного закону було в розумінні Шевченка й ціллю та мрією українського народу,

Тому отже ГУ УНСоюзу постановляє і закликає усі свої Відділи та всіх своїх членів взяти масову участь у відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні в суботу, 27-го червня 1964-го року, та впродовж року новими організаційними, духовими і господарськими зусиллями і досягненнями, як і оновленням свого духового зв'язку з українським народом та новими зусиллями допомогти йому в його змаганнях до волі і незалежности відзначити цей Ювілейний Шевченківський Рік.

У 70-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

Тому, що в цьому 1964-му році УНСоюз відзначає 70-річчя з дня свого заснування, і

Тому, що УНСоюз, завдяки передбачливості, ідейності та піонерському завзяттю своїх основоположників став основою українського організаційного, культурного, господарського, товариського і культурного життя в ЗДА і Канаді, створюючи великі і непроминаючі вартості, що становлять інтегральну частину вартостей цих країн, і

Тому, що УНСоюз від самого початку свого існування включив у свій зміст та у свою працю найкращі ідейні та духово - культурні вартості українського народу та глибоко і активно співчував йому в усіх його історичних переживаннях, зберігаючи з ним нерозривні духові і культурні зв'язки та допомагаючи йому словом і ділом у його змаганнях до волі і незалежности, і

Тому, що в теперішньому часі роля і вартість УНСоюзу як для наших країн — Америки і Канади, так і для нашого Українського Народу не тільки не зменшилася але й з кожним днем збільшується,

Тому отже Головний Уряд УНСоюзу, згадуючи з пошаною і вдячністю своїх піонерів, закликає всі свої Відділи і всіх своїх членів у цьому ювілейному році із ще більшим завзяттям і наполегливістю працювати для здійснення визначених союзовими піонерами цілей: організаційного охоплення всіх українців для спільного і успішного змагання до великої мети: невпинного розвитку нашої української спільноти в ЗДА і Канаді, максимального їхнього вкладу в розвиток своїх, американської і канадійської, країн та ще більшої допомоги рідному українському народові в його творчості та змаганнях.

ПОТВЕРДЖЕННЯ ДОТЕПЕРІШНЬОГО СТАНОВИЩА

Тому, що в загальному положенні в світі, в ЗДА і в Канаді та в Україні впродовж звітового часу не зайшли жадні суттєві зміни, Головний Уряд потверджує в цих справах своє становище, з'ясоване в його резолюціях, схвалених з нагоди його минулорічних нарад в травні 1963-го року.

ЗАГАЛЬНЕ СТВЕРДЖЕННЯ

Головний Уряд Українського Народного Союзу стверджує, що:

1 Ці його річні наради відбуваються в добі продовжуваної тривоги і загрозо для Америки і Канади та всього волелюбного людства збоку народобивчого і рабовласницького комуно московського імперіялізму, не зважаючи на прояви коньюнктурального відпруження в міжнародній політиці.

2. Першою жертвою цього злочинного імперіялізму упав 46 років тому волелюбний український нарід, який від того часу не припиняє своєї найбільш завзятої і найбільш жертвенної боротьби проти того імперіялізму та за свою волю і незалежність;

3 Наші країни, З'єднані Держави Америки й Канада, як найбільші і наймогутніші остої волі, законности й людської гідности та незалежности є сьогодні головним прицілом того комуно - московського імперіялізму.

4. В такій ситуації тільки повна свідомість загрози й небезпеки, як і повна свідомість сили та храктеру ворога і повна та безкомпромісова рішучість протиставитися йому всіми засобами та завжди і на кожному кроці може врятувати світ і людство та його цивілізацію від загладн.

ЗДА І КАНАДА

Тому, що від маральної сили й оборонної могутности наших країн — З'єднаних Держав Америки й Канади — залежить тепер доля цих наших країн, як і доля усього світу, і

Тому, що наші країни є тепер великою надією на визволення тих народів, що перебувають в комуно - московській неволі, зокрема нашого українського народу, отже

Тому Головний Уряд Українського Народного Союзу закликає всіх своїх членів у ЗДА і Канаді давати свій максимальний вклад у всебічну розбудову всіх моральних і матеріяльних ресурсів цих їхніх країн.

УНСоюз і його членство з усім американським народом глибоко відчули ту велику втрату, що їх віднесла наша нація внаслідок трагічної смерти 35-го президента Дж. Ф. Кеннеді.

УКРАЇНА

Тому, що наша батьківщина і батьківщина наших батьків — Україна все ще перебуває в накиненій їй насильством і агресією комуно - московській неволі, і

Тому,що український нарід не зрікається своїх аспірацій і не припиняє своєї боротьби за своє самовизначення у своїй вільній, ні від кого незалежній, соборній і народоправній державі, і

Тому, що від такого самовизначення України залежить у великій мірі також безпека і воля і наших країн — ЗДА і Канади — та тривкий і справедливий мир у світі,

Тому, отже Головний уряд Українського Народного Союзу, — вітаючи Український Нарід та висловлюючи свій найбільший подив за його поставу в найтрудніших обставинах, як і свою гордість із приналежности до нього — в найкращому інтересі цих своїх країн як теж всіх, що цінять волю і мир, постановляє та закликає всіх своїх членів постійно збільшувати свої зусилля , скеровані на допомогу визвольним змаганням України. Головний Уряд рівночасно закликає уряди своїх країн — ЗДА і Канади — робити всі можливі зусилля для перемоги над агресивним комуно - московським імперіялізмом та для визволення поневолених ним народів.

УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

Тому, що в обставинах поневолення України поза її межами примушена перебувати поважна кількість українських еміґрантів, і

Тому, що еміґранти є частиною великого українського народу та становлять інтеґральну частину його життя, творчости і змагань, і

Тому, що еміґранти потребують і очікують нашої допомоги в їхньому житті і творчості,

Тому, отже, ГУ УНС постановляє і закликає всіх членів активно включатися та відповідно до своїх сил і спроможностей піддержувати кожну акцію, скеровану на допомогу українцям у діяспорі у їхніх потребах і зокрема у їхній творчості та змаганнях за волю України.

УКРАЇНЦІ В ЗДА І КАНАДІ

Тому, що українці в ЗДА і Канаді становлять сьогодні головну українську силу поза Україною, і

Тому, що українські спільноти в Америці і Канаді становлять також поважну складову частину і великий моральний, культурний і економічний та оборонний потенціял цих своїх країн, і

Тому, що ці українські спільноти проявляють найкраще свою питому активність та виявляють найкраще свій потенціял у своїх власних церковно-релігійних і громадських культурно-виховних, економічних, професійних, спортових та різнородних інших організаціях і установах,

Тому Головний Уряд Українського Народного Союзу постановляє та закликає своє членство:

1) Давати всю моральну і матеріяльну підтримку цим своїм організаціям, включаючись в їхні ряди та активно в них співпрацюючи;

2) Зокрема піддержувати морально і матеріяльно наші центральні репрезентації, Український Конґресовий Комітет Америки і Комітет Українців Канади, як і наші харитативні централі—Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет та Фонд Українців Канади, як теж наукові рідношкільні, молодечі та студентські організації.

„СВОБОДА" І ПУБЛІКАЦІЇ УНСОЮЗУ

Тому, що український щоденник „Свобода", англомовний „Український Тижневик" та дитячий місячник „Веселка" відограли в минулому та грають сьогодні велику ролю в розвитку нашої організації та наших країн і в змаганнях українського народу, Головний Уряд УНСоюзу постановляє та закликає своїх членів докласти всіх зусиль для збереження та дальшого розвитку тих публікацій і їх поширення та постійного вдосконалювання.

АНГЛОМОВНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

Головний Уряд з вдоволенням стверджує, що в звітовому році пощастило здійснити частинно великий спільний задум УНСоюзу, НТШ та його репрезентанта проф. д-ра Володимира Кубійовича і після 10 років труду опублікувати у В-ві університету в Торонті перший том Англомовної Енциклопедії Українознавства.

Тому, що публікація цієї книги вважається одним із найбільших культурних досягнень всієї української спільноти у вільному світі та поважним новим вкладом в допомогу змаганням українського народу, і

Тому, що швидка публікація другого тому цієї Енциклопедії є необхідністю та збільшить це досягнення, що нам є публікація першого тому,

Тому отже ГУ УНСоюзу приймає до відома пороблені вже заходи для публікації цього другого тому АЕУ та доручає Екзекутиві подбати про їх завершення, маючи на увазі висловлені під час цих річних нарад додаткові завваги.

КУЛЬТУРНА КОМІСІЯ

Тому, що дбання про духовий і культурний розвиток членів УНСоюзу в ЗДА і в Канаді є статутовою повинністю, і

Тому, що в цьому розвитку — разом із періодичними публікаціями УНСоюзу — важливу ролю грає Культурна Комісія УНСоюзу, яка нав'язує свое існування та свою працю до світлих традицій створеної 12-ою конвенцією в 1912-му році Просвітної Комісії, і

Тому, що культурні потреби і можливості членства УНСоюзу і наших українських спільнот в ЗДА і Канаді ставлять сьогодні ширші і збільшені вимоги.

Тому отже Головний Уряд УНСоюзу рекомендує Гол. Екз. Комітетові переорганізувати Культурну Комісію УНС, поширити її репрезентантами наших центральних і виховних установ. Ця Комісія повинна відбувати бодай один раз у році свої наради та плянувати й рекомендувати Головному Урядові , зокрема, Головному Екзекутивному Комітетові відповідну культурну і виховну працю для добра членів УНСоюзу та українських спільнот в ЗДА і Канаді.

Молодь Шикаґо, Мілвокі та околиць відзначать 31 травня 150-ті роковини Тараса Шевченка

Шикаґо. — Всі без виключення українські молодечі організації, товариства, школи, об'єднання Шикаґо, Мілвокі й околиць святково відзначать 150-літні роковини Тараса Шевченка 31-го травня в „Арморі Гол", коло Гумболдт парку. Велику художню частину попередить масова збірка молоді і всього громадянства і дефиляда о 1:30 год. по полудні в названому парку на південь від пам'ятника Костюшкові. У мистецькій частині в „Арморі Гол" — тисть оркестри, танцювальні групи, мелодекламації, вільноручні вправи. Дохід призначений на започаткування фонду „Дому Культури" в Шикаґо, на підтримку осередків української науки у вільному світі та на допомогу українській молоді в Европі.

● В понеділок 25-го травня 25 конгресменів республіканців із різних стейтів почали правильну кампанію в Каліфорнії в користь арізонського сенатора Беррі Голдвотера, який старається про те, щоб виграти правибори в тому стейті, які відбудуться 2-го червня.

СПОРТОВИЙ ЗДВИГ НА СОЮЗІВЦІ...

Закінчення зі стор. 1-ої

В дружинових першостях круглів перше місце чоловіків здобула дружина Ліги УРСоюзу зі Скрентону, а серед жінок першуном стала дружина УСК-у з Обири, Н.И., при чому обидва чемпіони були перші в грах із „гендікепом" та в „скречу". В індивідуальних змаганнях круглів чоловіків Ед Деренік вибився на перше місце в „скречу", а в грах із „гендікепом" поділилися першим місцем Іван Бабяк з Обири і Ед Деренік. В змагу чоловіків зложеного з трьох гор на перше місце вийшов Осип Андреоко в конкуренції з „гендікепом" і в „скречу". Індивідуальну зустрічі жінок принесли перше місце в одній грі з „гендікепом" Марії Гайден з Рочестеру та в „скречу" — Анні МекДоналд з Обири, Н.И. В трьох грах жінок Марія Вілліємс здобула перше місце в конкуренції з „гендікепом", а Ґелен Дудек в тих же грах „скречу". Кругольними змаганнями, в яких брало участь 36 дружин, проводив Василь Дудак.

Змагання гольфу, якими керував Григорій Каша, дали наступних переможців з поміж 36 учасників: Михайло Добровольський здобув перше місце в „А" клясі чоловіків (78), Карло Кінг — перше місце „Б" кляси чоловіків (89), Осип Смідзак — перше місце „Ц" кляси чоловіків (104), та Аґнес Теммі зайняла перше місце серед жінок (108). Варта відмітити, що Юрій Дудик з Джансон Сіті, який здобув друге місце „А" кляси чоловіків, загнав м'яч до цілі за першим ударом на 151 ярдовому другому полі, що є першим таким осягом в історії українського гольфу та першим на цьому гольфовому курсі у Фоллев'ю. Всі ці спортові змагання при численній участі змагунів і дружин пройшли з великим успіхом завдяки добрій організації проводу здвигу та дружній допомові обидвох управителів „Союзівки", Данила Слободяна — бувшого голови ЛУМПА і Володимира Кваса — відомого спортового діяча.

В „бенкеті переможців" взяло участь понад триста осіб. Очолював комітет бенкету Володимир Бакад, а майстром церемоній був Ярослав Пронько. Головним промовцем на бенкеті був олімпійський репрезентант ЗДА у футболі ред. Зенон Снилик. Крім цього виголосив привіт гол. касир УРСоюзу Едвард Попель, а голова ЛУМПА Іван Кучмій подякував всім змагунам та гостям за участь у здвигу. Роздачу нагород, уфундованих Українським Народним Союзом, перевів його голосний предсідник Йосип Лисогір, який попередив церемонію короткою промовою, в якій закохував молодь до більшої активности та до чисельної участи її в недалекій вже імпрезі відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Головному предсідникові асистували при роздачі нагород головні радні УНСоюзу А. Джула, М. Куропась і В. Гусар та гол. контролер УРСоюзу Михайло Скрабут.

Західня Німеччина не хоче встрявати до справ Південної Азії

Бонн. — Посадник Західнього Берліну Віллі Брандт, вернувшись з шостиденного перебування в З'єднаних Державах, заявив, що він з'ясував в розмовах в Америці своє неґативне становище до участи Західньої Німеччини в будь - яких діях в країнах Південної Азії. Газети коментують, що секретар оборони Роберт МекНамара під час свого недавнього перебування в Західній Німеччині натякав в розмовах з її лідерами, що ЗДА прийняли б дуже радо активізацію Західньої Німеччини по стороні Америки в обороні південно - азійських країн проти комуністичної аґресії. Західньо - німецькі урядові чинники буцім - то поставились до цієї суґестії дуже холодно, а тепер Віллі Брандт, як лідер опозиційної Соціял - демократичної партії присвднався до того становища уряду. Брандт мотивував своє становище тим, що Західня Німеччина заінтересована передусім справами Европи та власного з'єднання і тому вона не може розпорошуватись також на справи інших континентів. Брандт підтримує ідею президента Джансона, щоб поживавити зв'язки з східньо - европейськими совєтськими сателітами. Бо Західня Німеччина має заґострені відносини з Югославією: вона зірвала з нею зв'язки, коли Югославія визнала Східню Німеччину, а тепер Югославія веде постійно антинімецьку кампанію цілком по лінії Хрущова.

Ділимося болючою вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 8-го травня 1964 року в Ютиці, Н. И., з Волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність, після довгої і важкої недуги на 86-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни

наша Найдорожча

МАТИ, БАБУСЯ і ПРАБАБУСЯ

бл. п. Леонтина Анна з Донігевичів ДЕМ'ЯНЧУК

Похорон відбувся 11-го травня 1964 року на місцевім українськім католицькім цвинтар.

У важкому горю:

НАТАЛІЯ — дочка

ЯРОСЛАВА — дочка

о. ЙОСИФ ЛУКАШЕВИЧ — зять

ОМЕЛЯН ТОМИЧ — зять

АННА ДЕМ'ЯНЧУК — синова

ВОЛОДИМИРА І ОСИП ЛІЩИНСЬКІ

ДЗВІНКА, ОКСАНА, НЕСТОР — внуки

ГАЛИНА, ХРИСТЯ, ОЛЬГА — правнуки

Вісті з Західнього Побережжя

Річні Збори УКО Лос Анджелесу.

15-го березня відбулися загальні річні збори Українського Культурного Осередку м. Лос Анджелес, на яких обговорено діяльність цієї єдиної центральної української установи міста й околиць та обрано управу на 1964 рік. З відчитів і дискусій було ясно, що Осередок і в минулому році виконав цілий ряд завдань і плянів культурно - освітнього і матеріяльного характеру, хоч не всі члени уступаючої управи могли похвалитися своєю активною участю в загальній праці. Тому загальні збори вважали за необхідне підкреслити особливі заслуги в праці тих членів, що протягом року були найактивнішими з управи, а саме: мґр. О. Веселий — голова, О. Муць — касир, И. Жук та інш. А всі важливі акції, як роковини штучного голоду в Україні, Шевченківські свята та інші, велися шляхом творення комітетів із представників усіх 13-ти церковних і світських організацій на терені Лос Анджелесу. На 1964 рік обрано управу новим способом — підбором кандидатів на список, що було доручено спеціяльній комісії на зборах. В такий спосіб укомплектовано нову управу, за яку всі голосували одноголосно, і яка подає надії на більшу діяльність Осередку в цьому році. На голову вже четвертий рік обирається мґр. О. Веселий, а до складу управи ще ввійшли: В. Бульчак — 1-ий заст. голови, Б. Гірка — 2-ий заст. голови, П. Білецький — рек. секретар, О. Ґац — фін. секретар, О. Муць — касир, И. Жук — господар, Б. Гарасименко — член. Культурно - освітнім референтом є кожночасний голова Мистецької Секції при УКО, якого самі мистці мають обрати. Контрольна Комісія: В. Сіяк, А. Вусик, М. Полотнянка, П. Вибираний, В. Шкряба, а крім того почесні й довічні члени, що пожертвували свого часу понад 1,000 долярів, на будівельний фонд Українського Дому: Анна Мельник, Микола Новак, Петро Мордус та Ірина Ґонсет.

Відділ 257 у 70-ліття УНС.

257-й Відділ УНСоюзу в Лос Анджелесі готовиться до відзначення 70-річчя УНСоюзу. 10-го березня відбулася остаточна нарада голови М. Новака, заст. гол. п. Вавричука і секретаря П. Сильчака. На нараді встановлено дату врочистостей — субота, 9-го травня. Крім короткої офіційної частини свята, було влаштовано великий обід в залі Народного Дому УКО. У мистецькій програмі свята взяли участь панство Ґрінвальдт та інші актори. Врочистість закінчилася балем до ранку. Атракцією балю був вибір союзової королеви Південної Каліфорнії. На тому ж засіданні управи Відділу обговорено справу поширення акції організаторської діяльности за приєднання нових членів Союзу із каліфорнійських українців.

Мистецька виставка В. Баляса.

З рамени Об'єднання Мистців Українців Америки в Ню Йорку Володимир Баляс влаштував свою першу в Лос Анджелесі мистецьку виставку в дільниці Північного Голивуду від 15 березня до 12 квітня ц. р. Володимир Баляс — відомий майстер декоративного й графічного мистецтва, твори якого знаходяться в музеї ім. Т. Шевченка у Львові та в чисельних приватних любителів його творчости в Україні, Німеччині, Канаді й Америці. Живе постійно в Каліфорнії. Крім графічних і декоративних творів, на виставці були також мозаїка і малярство. В. Баляс також час від часу служить своїм талантом українській громаді при УКО, графічно оформлюючи програми найповажніших українських імпрез у Каліфорнії.

Українці в американській політиці.

Наслідуючи добрі приклади багатьох українських громад на сході Америки, українці Лос Анджелесу н е з а б а р о м включаться активніше в американське політичне життя. До одних із найважливіших п о б а ж а н ь, висловлених на останніх річних зборах УКО, треба віднести справу необхідного проголошення Українського Дня посадником міста Лос Анджелес в наступному році, чого досі не осягнуто. Громада вважає, що створення українсько - американського республіканського Клюбу в Лос Анджелесі, що є на порядку денному нашої громади на цьому терені, допоможе справу вивішення українського прапору 22-го січня наступного року на ратуші міста вирішити позитивно. Тому для цієї мети та для загального пожвавлення участи наших людей в американській політиці ентузіясти та симпатики Республіканської партії в Лос Анджелесі вже почали певні заходи для створення такого Клюбу. На чолі українських республіканців бачимо Миколу Новака, а йому допомагають у переведенні ідеї створення Клюбу чи просто українського відділу партії інші, як, наприклад, мґр. О. Веселий, який уже має певну кількість зголошених ентузіястів. Треба думати, що й українські демократи не відстануть і також створять відділ американської української Демократичної партії, щоб тісніше ввійти у зв'язок з американськими політиками на терені Лос Анджелесу.

Популярний коментарист.

Найпопулярнішим серед українців (і не т і л ь к и серед них) телевізійним коментаристом у Лос А н д ж е л есі є Джордж П о т м е н. Кожного дня о 6-ій год. вечора він має довгий коментар на 11-му каналі телевізії. Особливу увагу він звертає на себе тим, що, не будучи ані заанґажований українцями, ані інформований ними, він у своїх політичних коментарях виявляє дуже багато знань щодо нашої трагедії і постійно згадує Україну як жертву московської комуністичної імперіялістичної політики. Громада Лос Анджелесу вирішила послати Дж. Потменові письмову подяку за його програми та запросити його на найближчу велику імпрезу в Народному Домі як почесного гостя-промовця.

Українці Лос Анджелесу до Вашинґтону.

Після встановлення дати відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні українці Лос Анджелесу гаряче обговорюють справу масової поїздки наших людей з Західнього Побережжя на це велике свято до столиці ЗДА. Уже сьогодні щонайменше двадцятеро українців остаточно вирішили побувати на великій врочистості. Деякі з них плянують винайняти лише для цієї цілі нові авта-стейшенваґени на тиждень - два або й менше, бо їхатимуть і вночі, наперемінку керуючи ними. Кількість охочих з кожним тижнем збільшується, і якщо так ітиме далі, то українці Лос Анджелесу, що живуть найдальше від столиці країни, досить чисельно репрезентуватимуть колонію українців із Західнього Побережжя на відкритті пам'ятника, бо зачуваємо про подібні акції і з інших міст Каліфорнії.

Іван Овечко

Прем'єр Маляйзії і президент Індонезії і Філліпін матимуть нову зустріч

Токіо. — В столиці Японії стрінуться в п е р ш и х днях червня знову маляйзійський прем'єр. князь Абдул Рахман та президенти Індонезії Сукарно і Філіппін Діосдадо Макапаґаль, щоб мирно вирішити проблему Маляйзії, проти якої Індонезія веде партизанську війну та безоглядну пропаґанду, як проти „форпоста британського імперіялізму". Ця нова конференція є вислідом енергійних заходів колишнього ф і л і п пінського міністра закордонних справ Сальвадора Льопеза, який в цій справі кількакратно їздив до Сукарна і Рахмана. Між Філіппінами і Маляйзією настало покращання відносин, бо вони погодились щодо віднови бодай к о н с у л ярних взаємин. Причина спору — територіяльні претензії Індонезії та подекуди й Філіппін до частини тих островів, які приступили до злуки з Маляйською Федерацією і Сінґапуром, створивши разом Маляйзію, як сильну антикомуністичну заставу в Південній Азії. Кількакратні перемир'я, проголошувані на терені Північного Борнео, куди Індонезія висилає своїх вояків для партизанської кампанії, завжди кінчалися відновлюванням бойових дій.

Наукове Товариство ім. Шевченка влаштувало три Наукові Конференції в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 23 травня Бібліологічна Комісія НТШ влаштувала в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, Наукову Конференцію, присвячену початкам українського друкарства на українських землях. Конференцію вікрив проф. д-р Василь Лев, який подав історію розвитку друкарства, а саме видання слов'янських друків в середній Европі, в Польщі, видання друкаря Федорова в Москві та Львові та історію розвитку перших друкарень в Україні в 16 і 17 ст. З черги д-р Степан Галамай виголосив доповідь про „Львівського Апостола Івана Федоровича з 1574 р.", подав його опис, мистецьке оформлення та його мовні особливості. На закінчення Конференції д-р О. Соколишин виголосив доповідь про „Історію віднайдення Букваря Івана Федоровича, надрукованого у Львові в 1574 р." Цей Буквар, віднайдений в Римі, находиться тепер в Гарвардському університеті. Його опис подав Р. Якобзон в окремій розвідці. Прелеґент подав зміст Букваря та його характеристику і зібрану ним літературу про нього. По Конференції д-р Соколишин обговорив влаштовану ним виставку цінних репродукцій та книжок, що дотичили початків друкарства.

В неділю, 24 травня перед полуднем відбулася з рамени Ради Представників Реґіональних Комітетів і Комісії Реґіональних Дослідів і публікацій НТШ — Наукова Конференція — Панель, на якій доповіді виголосили: проф. д-р Матвій Стахів про „Вагу і значення реґіональних збірників", проф. д-р Василь Лев — про „Найновіші часи в реґіональних збірниках", проф. Володимир Мацьків — про „Важливі моменти в описі містечок і сіл даної околиці", та д-р Р. Миколаєвич про „Значення статистики для тих же збірників". По доповідях розвинулася жива дискусія, на якій видвигнено численні дезидерати та подано цікаві думки в справі реґіональних збірників. Конференцією проводив проф. Богдан Загайкевич.

По полудні 24-го травня відбулася третя Наукова Конференція, влаштована спільно Науковим Товариством ім. Шевченка та Американсько-Болгарською Лігою. Цією Конференцією вшан о в а н о 150-річчя народин Шевченка та День апостолів слов'ян св. Кирила і Методія. Конференцію відкрив з рамени НТШ д-р Вінкентій Шандор, а п. Імре Кардашинець представив численно зібраній публіці обох прелеґентів, а саме: проф. д-ра Кларенса А. Меннінґа, що доповідав про „Шевченка та його вплив на болгарську літературу" і п. Бояна Чуканова, голову Американсько - Болгарської Ліґи, що доповідав про „Діяльність і значення апостолів слов'ян св. Кирила і Методія". В другій частині цього вечора музичні точки виконали: п. Оксана Комаринська, яка відограла Фоменка „Поему Карпатських гір" і п. Єлена Райна, яка відспівала численні болгарські пісні. На піяно акомпаніював д-р Менагем Бенсуссан. По Конференції відбулася товариська зустріч, що протягнулася до пізніх годин вечора. Ця Конференція причинилася до затіснення дружби між українським і болгарським народами на еміґрації. Конференцію закрив п. Імре Кардашинець в імені Американсько - Болгарської Ліґи.

Віднайдено схоплену дружину фабриканта військових літаків

Париж. — В суботу досвіта, коли французький мільйонер, президент компанії, що будує суперсонічні л і т а к и д л я французького атомового летунства „Міраж IV", 72-літній Марсель Дассоль, вертався автом з своєю дружиною з приватного прийняття, перед їхнім домом наскочили на них два замасковані людці. Вони унешкідливили названого фабриканта та його шофера ударами важких пістоль по голові та силоміць втягнули 65-річну дружину фабриканта, Маделен, до іншого авта. Пані Дассоль пручалась і вдарила одного з напасників, але вони вкинули її до авта. Дассоль задзвонив до міністра внутрішніх справ Рожера Фрея і в кілька хвилин згодом вся паризька поліція була на ногах, довкола Парижу поставлено поліційні застави, але впродовж двох днів не було слідів напасників. На вулицях Парижу віднайдено особове авто і вантажне авто, що брали участь у схопленні. Обидва ті вози були вкрадені. Два щоденники дістали анонімові зголошення. За одним з них, вимагалось викупу у висоті 2 мільйонів долярів, в другому зголошенні казалось про те, що пані Дассоль буде звільнена, якщо звільнять з в'язниці генерала Павля Саляна, засудженого тому три роки на досмертну в'язницю за керування революційною роботою проти режиму де Ґоля. Марсель Ляссоль є парляментарним послом і одним з найвидатніших прихильників і підпор режиму президента де Ґоля з французьких промислових кіл, тому не виключають, що те схоплення мало політичне підложжя. Щойно вночі з неділі на понеділок, поліція звернула увагу на самітню і запустілу фарму на передмісті Парижу. Два жандарми вдерлися туди і знайшли пані Дассоль, яку сторожив 28-річний Матіс Коста. Поліція зробила засідку на тій фармі і впродовж найближчих годин арештувала двох братів П'єра і Ґастона Дармонів, які туди приїхали. Всі вони мають кримінальну минувшину.

Короткі вісті

● Західньо-німецький канцлер Людвіґ Ергард здезавував свого міністра транспорту Ганса Зеебома, який, будучи уродженцем Судетського Краю, тепер у Чехії, та головою організації німецьких втікачів, висловив недавно думку на публічних зборах, що Західня Німеччина повинна домагатися звороту Судетського Краю, що його дістала була від західніх альянтів у Мюнхенськ о м у договорові в 1938 році та втратила з кінцем останньої війни. Ергард заявив, що німецький уряд рішуче не солідаризується з Зеебомом та що той міністер на власну руку і без порозуміння з урядом висловив такі свої особисті погляди.

● Пані Мохаммед Хеміcті, 25-річна вдова по вбитому у минулому році альжирському міністрі закордонних справ, роз'їздить тепер по Америці з чотирма іншими членами альжирського псевдо-парляменту, членом якого є вона також, щоб зібрати фонди на 180,000 альжирських сиріт, жертв кількарічної війни Альжиру за своє визволення.

● Далай Лама, духовий провідник буддистів у всьому світі, плянує відвідати впродовж цього літа буддистські центри в Японії, Сіямі, Маляйзії, у Бірмі і Цейльоні. Далай Лама перебуває від 1959 року в Індії, як політичний еміґрант, втікши з окупованого китайськими комуністами Тибету. Індійський уряд строго контролює всі його рухи.

Посмертні згадки

ЙОСИФ ҐАВАНІС, член Б-ва св. Марії 123 Відд. УНС в Скрентоні, Па., помер 4 квітня 1964 р. на 45-му році життя. Народ. в Old Forg, Pa. Полишив в глибокому смутку дружину Емілію з дому, Ковпак та 2 малолітніх синів — Томка (13 р.) і Ярослава (11 р.). Покійний був ветераном 2-ої Світової Війни на належав до інших українських організацій. Похорон відбувся 7 травня ц. р. з похоронного заведення до Укр. Кат. Церкви св. Володимира, в відтак на цвинтар св. Катерини в Москав, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Голик, секр.

ДМИТРО ІВАНЦІВ, довголітній член 121-го Відд. УНСоюзу в Ром, Н. Й., помер 28 квітня 1964 р. на 82-му році життя. Походив з с. Коростовичі, пов. Рогатин, Україна. Був прикладним членом не тільки в УНС але і в громадському житті. До УНСоюзу вступив 1917 р., був предс. Відд. і делеґатом на конвенцію УНС. Покійний залишив у глибокому смутку 2 синів Богдана і Юдзія, 3 доньки Ольгу, Юлію і Ірину, 2 зятів і внуку, 2 молодших братів, які живуть в ЗДА. в II Світ. Війні стратив одного сина. Похорон відбувся 30 квітня ц. р. з похоронного заведення до греко-кат. церкви св. Михаїла, а відтак на цвинтар в Ром, при участі родини, членів Відділу і знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
О. Ґадз, секр.

МАРІЯ КАРДАМАШ, членкиня С-ва св. Марії 112 Відділ УНС в Клівленді, Огайо, померла 30 квітня 1964 р. Полишила в смутку синів Йосипа, Николая, Івана, зам. дочок Катерину, Марію Гелену і Анну, 19 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 4 травня ц. р. з церкви св. Петра і Павла а відтак поховано Покійну на цвинтарі св. Петра і Павла в Парма, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Анна Бабюла, секр

ТАРЗАН, ч. 5243. С м е р т ь тубільця!

TARZAN HID IN THE BUSH, HOPING TO FOLLOW THE REJECTED NATIVE--
BUT HE WAS SUDDENLY STARTLED BY AN AGONIZED MOAN!
HE RUSHED OVER TO INVESTIGATE AND WAS ASTONISHED TO SEE THAT THE MAN HAD WILLFULLY TAKEN HIS OWN LIFE!
5-25-5243

Тарзан сховався в кущах, сподіваючися йти за прогнаним тубільцем...

Та він був сильно здивований, почувши стогін агонії!

Він побіг, щоб дізнатися, що сталося, і зі здивуванням побачив, що чоловік добровільно відобрав собі життя!